

DEN EUROPÆISKE TILSYNSFØRENDE FOR DATABESKYTTELSE

Resumé af udtalelse fra Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse om lovgivningspakken vedrørende en reform af Eurojust og oprettelse af Den Europæiske Anklagemyndighed

(Udtalelsen i sin helhed findes på engelsk, fransk og tysk på Den Europæiske Tilsynsførendes websted www.edps.europa.eu)

(2014/C 244/08)

A. INDLEDNING

A.1. Baggrund for udtalelsen

- Den 17. juli 2013 vedtog Kommissionen en lovgivningspakke vedrørende oprettelse af Den Europæiske Anklagemyndighed og en reform af Eurojust. Pakken består af:
 - meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om bedre beskyttelse af Unionens finansielle interesser: Oprettelse af Den Europæiske Anklagemyndighed og reform af Eurojust⁽¹⁾ (i det følgende benævnt »meddelelsen om Den Europæiske Anklagemyndighed og Eurojust«)
 - forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Unions Agentur for Strafferetligt Samarbejde (Eurojust) (i det følgende benævnt »Eurojustforslaget«)⁽²⁾
 - forslag til Rådets forordning om oprettelse af en europæisk anklagemyndighed⁽³⁾ (i det følgende benævnt »forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed«)
 - meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om bedre styring af OLAF og styrkelse af de processuelle garantier i forbindelse med kontorets undersøgelser — En flertrinsmodel, der ledsager oprettelsen af Den Europæiske Anklagemyndighed⁽⁴⁾ (i det følgende benævnt »OLAF-meddelelsen«).
- Inden vedtagelsen af pakken fik Den Europæiske Tilsynsførende mulighed for at fremsætte uformelle bemærkninger til Kommissionen. Den tilsynsførende bifalder, at Kommissionen har taget højde for visse af disse bemærkninger.
- Den tilsynsførende bifalder endvidere, at han er blevet hørt af Kommissionen, og anbefaler, at der henvises til denne udtalelse i begge de foreslåede retsakters præambel.

A.2. Formål med pakken

- Reformen af Eurojust og oprettelsen af Den Europæiske Anklagemyndighed sigter mod at bekæmpe svig, sikre mere ansvarlig retsforfølgning på EU-plan og forbedre beskyttelsen af personer, der er involveret i efterforskninger⁽⁵⁾.
- Eurojustforslaget er baseret på EUF-traktatens artikel 85 og har følgende målsætninger:
 - øge Eurojusts effektivitet ved at give det en ny forvaltningsstruktur
 - forbedre Eurojusts operationelle effektivitet ved at sikre en fælles definition af de nationale medlemmers status og beføjelser
 - give Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter en rolle i forbindelse med evalueringen af Eurojusts virke i overensstemmelse med Lissabontraktaten

⁽¹⁾ COM(2013) 532 final.

⁽²⁾ COM(2013) 535 final.

⁽³⁾ COM(2013) 534 final.

⁽⁴⁾ COM(2013) 533 final.

⁽⁵⁾ Meddelelsen om Den Europæiske Anklagemyndighed og Eurojust, punkt 1.

- sikre, at den retlige ramme for Eurojust er i overensstemmelse med den fælles tilgang, samtidig med at dets særlige rolle, hvad angår koordineringen af igangværende strafferetlige efterforskninger, fuldt ud respekteres
 - sikre, at Eurojust kan arbejde tæt sammen med Den Europæiske Anklagemyndighed, når denne er blevet oprettet.
6. Forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed er baseret på EUF-traktatens artikel 86 og har følgende målsætninger:
- bidrage til en bedre beskyttelse af Unionens finansielle interesser og til videreudviklingen af et europæisk retligt område og øge virksomhedernes og borgernes tillid til Unionens institutioner under overholdelse af de grundlæggende rettigheder, der er nedfældet i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (»EU's charter«)
 - oprette et sammenhængende europæisk system til brug for efterforskning og retsforfølgning i forbindelse med lovovertrædelser, der skader Unionens finansielle interesser
 - sikre en mere effektiv efterforskning og retsforfølgning i forbindelse med lovovertrædelser, der skader Unionens finansielle interesser
 - øge antallet af sager, der indbringes for domstolene, hvilket skal føre til flere domfældelser og sikre inddrivningen af uretmæssigt udbetalte EU-midler
 - sikre et tæt samarbejde og effektiv informationsudveksling mellem de kompetente europæiske og nationale myndigheder
 - øge den præventive indsats i forbindelse med lovovertrædelser, der skader Unionens finansielle interesser.
7. Begge forslag har stor betydning ud fra et databeskyttelsessynspunkt, fordi behandling af personoplysninger er en del af Eurojusts kerneaktiviteter og bliver en del af Den Europæiske Anklagemyndigheds kerneaktiviteter.

A.3. Formål med udtalelsen

8. Der fokuseres i denne udtalelse på de ændringer i Eurojusts retlige ramme, der er mest relevante ud fra et databeskyttelsesperspektiv. Der anbefales endvidere bestemmelser, der ligner de eksisterende, med det formål yderligere at styrke den databeskyttelsesordning, der finder anvendelse på Eurojust.
9. For så vidt angår forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed bemærker Den Europæiske Tilsynsførende, at forslaget, med hensyn til databeskyttelse, i vid udstrækning er baseret på Eurojustforslaget. I udtalelsen analyserer Den Europæiske Tilsynsførende derfor forslaget sammenholdt med Eurojustforslaget, idet der, når det er relevant, henvises til visse særlige forhold. Den tilsynsførende understreger, at analysen udelukkende vedrører databeskyttelsesaspekter. Det vurderes ikke, hvorvidt bestemmelserne i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed er i overensstemmelse med andre grundlæggende rettigheder⁽¹⁾.

D. KONKLUSION

122. Den Europæiske Tilsynsførende glæder sig over bestemmelserne om beskyttelse af personoplysninger i forslagene om Eurojust og Den Europæiske Anklagemyndighed, fordi behandling af personoplysninger er en del af Eurojusts kerneaktiviteter og bliver en del af Den Europæiske Anklagemyndigheds kerneaktiviteter. I forslagene henvises der korrekt til forordning (EF) nr. 45/2001, som indeholder bestemmelser om en konsekvent og ensartet anvendelse af databeskyttelsesreglerne i alle EU-organer, idet der tages højde for de særlige forhold, der gør sig gældende inden for politisamarbejde og retligt samarbejde i straffesager.
123. Eftersom Eurojusts og Den Europæiske Anklagemyndigheds aktiviteter ikke kan sidestilles med egentlige retlige aktiviteter, bør disse organers behandling af personoplysninger kontrolleres af en uafhængig kontrolmyndighed. I lyset af princippet om, at kontrollen bør følge den registeransvarlige, bør en EU-myndighed varetage kontrollen med Eurojust og Den Europæiske Anklagemyndighed i deres egenskab af registeransvarlige EU-organer. I denne henseende er det logisk og konsekvent, at Den Europæiske Tilsynsførende, der som uafhængig EU-myndighed har til opgave at føre tilsyn med alle EU-institutioner og -organer, tildeles denne rolle.

⁽¹⁾ Med hensyn til analyser af andre grundlæggende rettigheder henvises navnlig til udtalelse fra EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder om et forslag om oprettelse af Den Europæiske Anklagemyndighed, Wien, 4.2.2014, som findes på agenturets hjemmeside: <http://fra.europa.eu/en>.

124. Derudover er det, eftersom en stor del af de oplysninger, der behandles af Eurojust og Den Europæiske Anklagemyndighed, vil stamme fra medlemsstaterne, nødvendigt at sikre de nationale databeskyttelsesmyndigheders aktive deltagelse i form af tæt samarbejde med Den Europæiske Tilsynsførende for at sikre omfattende kontrol på både europæisk og nationalt niveau. På EU-niveau kræver begrebet uafhængig og effektiv kontrol imidlertid, at Den Europæiske Tilsynsførende tildeles det fulde ansvar, under forbehold af Domstolens prøvelsesret.
125. Der er dog en række generelle såvel som specifikke bestemmelser, der skal berigtiges eller forbedres. I lyset af databeskyttelsesforslagenes betydning har Den Europæiske Tilsynsførende således fremsat en række anbefalinger, der skal sikre, at forslagene opnår den nødvendige standard for omfattende og effektiv beskyttelse af personoplysninger i Eurojust og Den Europæiske Anklagemyndighed.
126. Den tilsynsførende anbefaler:
- i Eurojustforslaget at foretage en klar begrebsmæssig sondring mellem operationelle oplysninger (oplysninger om sager) og administrative oplysninger (oplysninger, der ikke vedrører sager) og omarbejde artikel 27, stk. 5, i Eurojustforslaget med disse definitioner for øje
 - i forslagene om Eurojust og Den Europæiske Anklagemyndighed at definere følgende begreber: kompetente myndigheder, EU-organer, tredjelande, internationale organisationer, private parter og privatpersoner
 - klart og tydeligt at definere Den Europæiske Anklagemyndigheds kompetenceområde
 - at præcisere, hvorvidt personoplysninger må behandles i sager uden for sagsforvaltningssystemet
 - at erstatte ordlyden »personoplysninger, der kommer frem under sagen« med »operationelle personoplysninger« i artikel 22, stk. 6, i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed med henblik på at sikre overensstemmelse med definitionerne i artikel 2, litra e), i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed
 - i forslagene om Eurojust og Den Europæiske Anklagemyndighed at præcisere formålet med behandlingen af personoplysninger i forbindelse med fortegnelsen, de midlertidige elektroniske sagsmapper og eventuelt andre sagsmapper, der indeholder operationelle oplysninger, som omfatter personoplysninger
 - fra artikel 24, stk. 2, litra c), i Eurojustforslaget og artikel 22, stk. 2, litra c), i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed at fjerne bestemmelsen om, at formålet med sagsforvaltningssystemet er at lette kontrollen med, at behandlingen af personoplysninger er lovlige og i overensstemmelse med databeskyttelsesreglerne, og indføre den i et særskilt stykke
 - at forklare, hvorfor kategorien oplysninger om »toldnummer eller skatteregistreringsnummer« er anført i bilag 2, eller slette den herfra
 - i artikel 37, stk. 3, i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed at tilføje, at den databeskyttelsesansvarlige skal underrettes om de særlige omstændigheder, der berettiger behandlingen af sådanne personoplysninger, og i artikel 27, stk. 3, i Eurojustforslaget og artikel 37, stk. 3, i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed indføre en bestemmelse om, at begrundelsen skal være tilstrækkelig dokumenteret
 - desuden at tilføje personer, der er under 18 år, i artikel 27, stk. 3, sidste punktum, og artikel 27, stk. 4, sidste punktum, i Eurojustforslaget og i artikel 37, stk. 4, sidste punktum, i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed
 - at slette artikel 28, stk. 4, i Eurojustforslaget og artikel 38, stk. 4, i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed, eftersom pligten til at kontrollere oplysningerne allerede er nævnt i et andet stykke, og fordi kontrollen bør varetages af den registeransvarlige (dvs. Eurojust eller Den Europæiske Anklagemyndighed) og ikke Den Europæiske Tilsynsførende

- i artikel 28 i Eurojustforslaget og artikel 38 i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed at indsætte et stykke om fortsat lagring af personoplysninger i følgende situationer:
 - når det er nødvendigt for at beskytte den registreredes interesser
 - når deres rigtighed bestrides af den registrerede, indtil den registeransvarlige har haft mulighed for at fastslå, om de er rigtige
 - når personoplysninger skal opbevares som bevismiddel
 - når den registrerede modsætter sig deres sletning og i stedet kræver, at deres brug pålægges begrænsninger
- i Eurojustforslaget at tilføje en specifik bestemmelse, hvori alle kilderne til oplysninger, der behandles af Eurojust, oplistes
- at ændre artikel 31 i Eurojustforslaget med henblik på at sikre, at den databeskyttelsesansvarlige udnævnes af Eurojusts kollegium
- i artikel 31, stk. 2, i Eurojustforslaget og artikel 41, stk. 2, i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed at erstatte ordlyden »med henblik på overholdelsen af forpligtelserne i artikel 24 i forordning (EF) nr. 45/2001« med »ud over overholdelsen af forpligtelserne i artikel 24 i forordning (EF) nr. 45/2001«
- i artikel 31, stk. 3, i Eurojustforslaget og artikel 41, stk. 3, i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed at indføre en bestemmelse om, at den databeskyttelsesansvarliges personale under udførelsen af deres opgaver skal have adgang til alle de oplysninger, som behandles af Eurojust, og til alle Eurojusts lokaler, og tilføje, at denne adgang skal være mulig når som helst uden forudgående anmodning
- i artikel 31 i Eurojustforslaget og artikel 41 i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed at tilføje ansvaret for at føre register over sådanne hændelser, der vedrører både operationelle og administrative personoplysninger, der behandles af Eurojust
- at slette artikel 32, stk. 4, i Eurojustforslaget og artikel 42, stk. 4, i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed, eftersom artikel 20 i forordning (EF) nr. 45/2001 — som allerede finder anvendelse på Eurojust og Den Europæiske Anklagemyndighed — allerede dækker disse bestemmelser
- at slette andet punktum i artikel 32, stk. 6, i Eurojustforslaget, som nævner fristen, eftersom det overflødiggøres af artikel 32, stk. 2, i Eurojustforslaget
- at slette artikel 32, stk. 7, i Eurojustforslaget og artikel 42, stk. 4, i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed, eftersom disse stykker overflødiggøres af forordning (EF) nr. 45/2001
- i titlen til artikel 33 i Eurojustforslaget og artikel 43 i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed at tilføje »Nærmere regler for«
- at indføre bestemmelser om berigtigelse, sletning eller begrænsning af oplysninger, der er meddelt af EU-organer, i artikel 33 i Eurojustforslaget
- at erstatte den nuværende ordlyd i artikel 34, stk. 1, i Eurojustforslaget og artikel 44, stk. 1, i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed med følgende: »Eurojust behandler personoplysninger på en sådan måde, at det altid kan fastslås, hvorfra oplysningerne stammer«
- i artikel 34, stk. 3, i Eurojustforslaget og artikel 44, stk. 2, i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed at opdele første og andet punktum i særskilte stykker, eftersom de behandler forskellige emner

- at ændre første punktum i artikel 34, stk. 3, i Eurojustforslaget og artikel 44, stk. 3, i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed med henblik på at afklare ansvarsområderne
- at omarbejde sidste punktum i artikel 36, stk. 1, i Eurojustforslaget og artikel 46, stk. 1, i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed for at sikre, at Den Europæiske Tilsynsførende tager størst muligt hensyn til udtalelser fra de kompetente nationale tilsynsmyndigheder
- at tilføje ordet »herunder« mellem »internationale organisationer« og »Den Internationale Kriminalpolitio-organisation (Interpol)« sidst i artikel 38, stk. 1, i Eurojustforslaget og erstatte »internationale organisa-tioner eller Interpol« med »internationale organisationer, herunder Interpol« i artikel 40, stk. 1, og artikel 45, stk. 2, i Eurojustforslaget
- at fjerne muligheden for, at Eurojust kan indhente medlemsstaternes samtykke, ved at slette artikel 38, stk. 4, litra a), fra Eurojustforslaget og tilføje, at der »på forhånd« skal være givet tilladelse til videregivelse, i artikel 38, stk. 4, andet punktum, i Eurojustforslaget
- i artikel 38 i Eurojustforslaget at tilføje et stykke, hvori det fastslås, at videregivelse af oplysninger kun må finde sted, hvis modtageren forpligter sig til udelukkende at gøre oplysningerne til genstand for behandling til det formål, hvortil de er videregivet
- i artikel 38 i Eurojustforslaget at tilføje et stykke, hvori Eurojust forpligtes til at føre detaljerede for-tegnelser over videregivelsen af personoplysninger og grundene til sådanne videregivelser i overens-stemmelse med artikel 31, stk. 2, litra a), i Eurojustforslaget; samme anbefalinger gælder for artikel 56 i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed
- at præcisere titlen til afdeling II (Forbindelser med partnere) i kapitel V i Eurojustforslaget og afdeling II i kapitel VIII i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed
- i artikel 40, stk. 5, i Eurojustforslaget at præcisere, at Eurojust videregiver oplysninger i overensstem-melse med afgørelsen fra den medlemsstat, det EU-organ, det tredjeland eller den internationale orga-nisation, der meddelte Eurojust de pågældende oplysninger
- i en betragtning til forslagene at tilføje en begrundelse for behovet for en automatisk og systematisk udveksling af oplysninger mellem Eurojust og Den Europæiske Anklagemyndighed
- at flytte artikel 42, stk. 1, til artikel 39, som omhandler samarbejdet med det europæiske retlige net-værk og andre EU-netværk, som er involveret i samarbejde i straffesager
- i artikel 43 i Eurojustforslaget at slette henvisningen til artikel 38, stk. 1, og i stedet opliste de enheder, hvormed Eurojust kan etablere samarbejdsordninger (tredjelande og internationale organisationer)
- i artikel 43 i Eurojustforslaget at slå fast, at denne artikel gælder med forbehold af betingelserne i afdeling IV i Eurojustforslaget for videregivelse af personoplysninger til tredjelande og internationale organisationer
- i artikel 44 i Eurojustforslaget at tilføje, at sidstnævnte gælder med forbehold af artikel 40-42
- i artikel 44 i Eurojustforslaget og artikel 61 i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed at tilføje en forpligtelse for Eurojust/Den Europæiske Anklagemyndighed til på deres websted at offentlig-gøre en regelmæssigt ajourført liste over de EU-institutioner og -organer, med hvilke de udveksler oplysninger

- i artikel 45 i Eurojustforslaget og artikel 61 i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed at slette henvisningen til direktiv 95/46/EF og i forslaget angive de kriterier og den procedure, Kommissionen skal anvende i forbindelse med vedtagelsen af afgørelser om tilstrækkeligt beskyttelsesniveau
- i artikel 45, stk. 1, i Eurojustforslaget og artikel 61, stk. 1, i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed at tilføje, at Den Europæiske Tilsynsførende bør høres rettidigt i forbindelse med forhandlingerne om internationale aftaler mellem EU og et tredjeland eller en international organisation, og særlig inden vedtagelsen af forhandlingsmandatet samt inden den endelige udformning af aftalen
- i artikel 45, stk. 1, i Eurojustforslaget og artikel 61, stk. 1, i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed at tilføje en overgangsbestemmelse om eksisterende samarbejdsaftaler, som regulerer Eurojusts videregivelse af personoplysninger, i hvilken det fastsættes, at disse aftaler senest to år efter Eurojustforslagets ikrafttrædelse skal tages op til fornyet vurdering med henblik på at sikre, at de er i overensstemmelse med bestemmelserne i Eurojustforslaget
- i artikel 45, stk. 1, i Eurojustforslaget og artikel 61, stk. 1, i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed at tilføje en forpligtelse for Eurojust og Den Europæiske Anklagemyndighed til på deres websted at offentliggøre en regelmæssigt ajourført liste over deres internationale aftaler og samarbejdsaftaler med tredjelands og internationale organisationer
- udtrykkeligt i artikel 45, stk. 2, i Eurojustforslaget og artikel 61, stk. 2, i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed at tilføje, at undtagelser gælder for lejlighedsvis videregivelser og ikke hyppige, massive eller strukturerede videregivelser (rækker af videregivelser)
- at slette artikel 45, stk. 2, litra a), fra Eurojustforslaget/artikel 61, stk. 2, litra a), fra forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed og erstatte dem med artikel 45, stk. 2, litra c), i Eurojustforslaget/artikel 61, stk. 2, litra c), i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed som første undtagelse
- at ændre artikel 45, stk. 3, i Eurojustforslaget og artikel 61, stk. 3, i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed
- i artikel 45 i Eurojustforslaget og artikel 61 i forslaget om Den Europæiske Anklagemyndighed at fastsætte, at videregivelser på grundlag af undtagelser skal være specifikt dokumenterede.

Udfærdiget i Bruxelles, den 5. marts 2014.

Giovanni BUTTARELLI

Assisterende Europæisk Tilsynsførende for Databeskyttelse
